

Prijswinnaar Gerrit Herlaar:

'ik vind architectuur eigenlijk niet belangrijk'

Architect Gerrit Herlaar

niet door de telefoon gestoord te worden. Gerrit Herlaar begint zijn alleszins geestdriftige uiteenzetting met de opmerking: 'Ik vind architectuur eigenlijk niet belangrijk'. Het wordt genoteerd. Architect Herlaar gaat verder: 'Weet je dat verscheidene aspirant-kopers op het uiterlijk van mijn huizen in Rolde zijn afgeknapt? Van binnen vonden ze het geweldig...

jij ook? dank je... maar, zeiden ze, van buiten toónt het zo weinig. Nou 't spijt me erg, maar voor glazuurde stenen of een bewerkelijke deurpartij moeten ze bij mij niet zijn, allemaal flauwekul. Het gaat mij om de woónsituatie, en dát bedoel ik als ik zeg dat ik architectuur niet belangrijk vindt. Ga maar na. Waarom zijn we zo gek op zo'n Drents boerderijtje, of een arbeidershuisje...

Ik wil je straks het oude dorp Rolde nog laten zien... waarom vinden we zo'n ouwe bedoening zo mooi? Om de architectuur? Natuurlijk niet, want die stelt niks voor, maar vanwege de situering van zo'n huis. En ik ben tot de ontdekking gekomen dat zoiets tenslotte gewoon een kwestie van maten is, van zoveel meter naar voren of naar achteren, van zoveel meter tussenruimte. Waarom bloeit de Brink in ons dorp zo mooi op? Omdat de Brink vroeger ernaartoe aan het eind iets smaller wordt en dan is de verrassing van de ruimte des te groter, en bovendien krijg je hierdoor, omgekeerd, dat deze ruimte tegelijk een veilige beslotenheid suggereert.

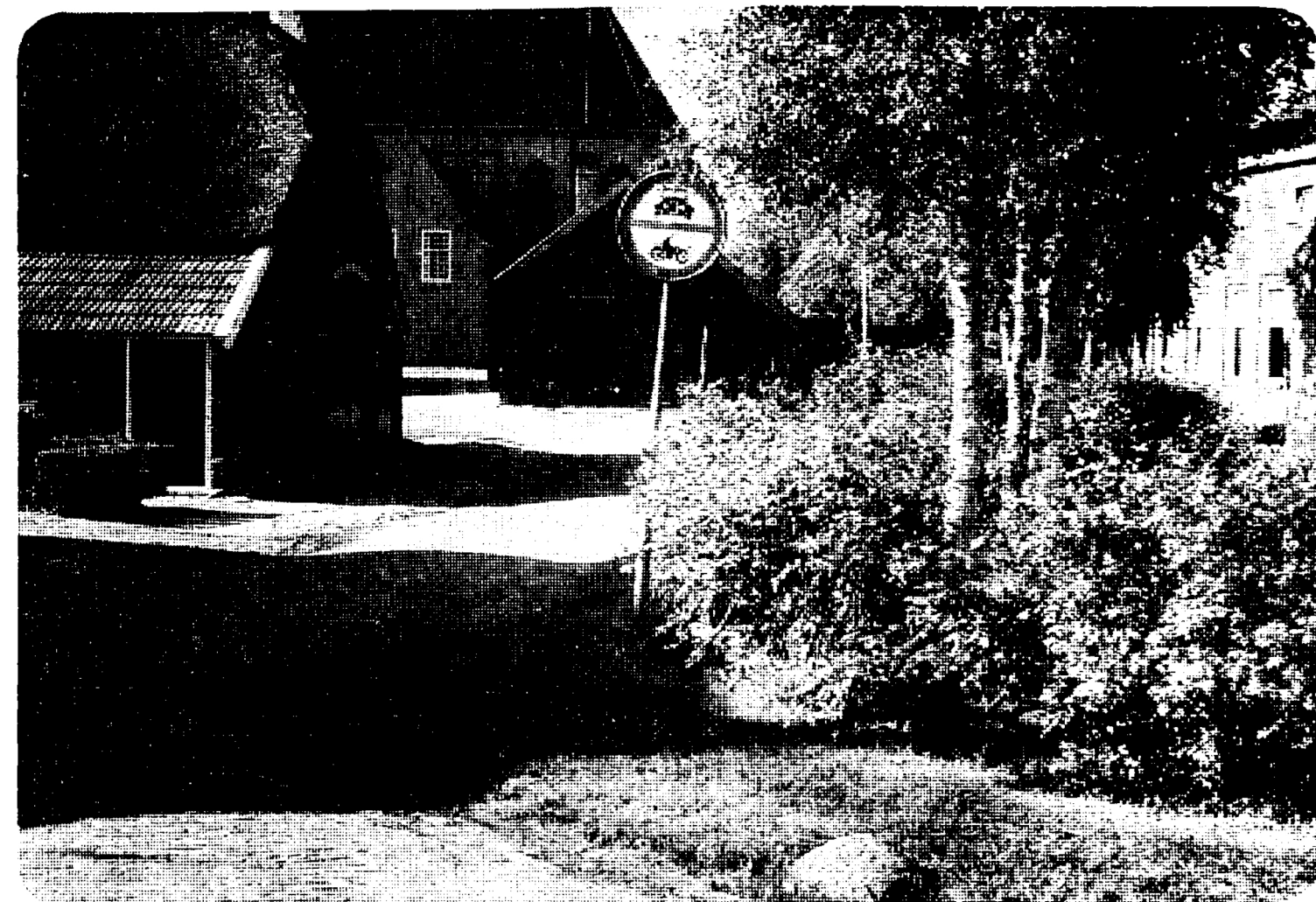
In zo'n oud dorp is dat zo gegroeid, dat éne huis is niet met die bedoeling wat meer naar voren gebouwd, maar het resultaat is toch maar geweldig. En neem zo'n straatje, waarin een schuur het uitzicht op het koor van de kerk belemmert. Die schuur moeten ze nooit gaan afbreken voor 't mooi, die schuur moet juist blijven staan, want hij markeert het straatje niet alleen, maar heeft bovendien iets in het je loopt er langs en dan zie je opeens de kerk compleet staan, stoer en wel. Waarom vinden de mensen 'bouw' saai? Omdat zulke dingen ontbreken. Noem het maar gewoon leuke hoekjes. En wat ik nu probeer is in nieuw-Rolde aansluiting te krijgen op het oude Rolde'

Niet copiëren

De vraag ligt voor de hand of je op die manier niet archaïserend te werk gaat, of je niet iets doet dat neerkomt op old fashioned. Gerrit Herlaar: 'Alsjeblieft niet! Ik copieer niet! Als ik even op een rijtje mag zetten hoe ik aan de gang ging. Ik ben begonnen met het te bouwen terrein te inventariseren. Hoe ziet de grond er uit, hoe is de waterloop, zijn er bijvoorbeeld aardige slootjes, slingert ergens mischien nog een pad, en hoe zit het met de begroeiing? Goed, — en wat ik hiervan dacht te kunnen gebruiken in mijn plan, tekende ik in. Daarbij was ik met het oude dorp bezig: waarom vind je dat doorkijkje zo leuk, wat is nou het aantrekkelijke van dat steegje? Ik heb al gezegd dat mijn analyse me tot de overtuiging bracht dat het een kwestie van maten is, zoveel meter vooruit of achteruit. Nu ga ik in mijn plan niet alles schots en scheef zetten, dat zou trouwens ook een onrendabel gebruik van de grond zijn. Hierover gesproken: mijn plan voorziet in tachtig huizen, terwijl op dit terrein er maar 65 hoeven staan. Waar was ik? O ja, ik ben er niet op uit oude dingen over te poten in

De door Gerrit Herlaar in Rolde gebouwde huizen gaan goeddeels schuil achter wild opschietend groen.

Verrassing in het oude Rolde: wie de schuur gepasseerd is, ziet opeens de kerk in volle glorie. Architect Gerrit Herlaar

een nieuw dorp, maar na mijn analyse en interpretatie van de, zeg maar, leuke hoekjes in oud-Rolde was al mijn aandacht er op gespitst zulke elementen in mijn plan in te brengen en ze te realiseren via wat ik op het terrein aan bruikbaar vond'.

Keuzemogelijkheid

Hoe bijvoorbeeld? Architect Herlaar: 'Bijvoorbeeld door een bestaande sloot niet dicht te smijten, maar in te passen in je plan. Je kunt de werking ervan eventueel nog versterken door zo'n sloot uit te laten lopen in een

vijver. Ik heb ook met groen een houtwal gemaakt... geprojecteerd, moet ik zeggen... waarachter je auto's kunt parkeren, want niet iedereen wil op blik uitkijken. Ik heb het wonen aan een knus, smal straatje mogelijk gemaakt, of aan een open plek of aan een stenen pleintje. Zulke soort dingen. Op die manier bied je voor mensen werkelijk een keuzemogelijkheid, nl. ook in hun woónsituatie, want die is niet bekeken met een L-vormige kamer of een doorzon-vertrek, laat staan met een buitenlamp zus of een afdakje zo. Enfin, over architectuur heb ik het al gehad. En nog iets. Ook het groen wat je aanbrengt moet wezenlijk iets met de straat te

maken hebben, je moet de dingen met elkaar in relatie brengen. Dat ontbreekt in veel nieuwbouwbuurtten. Daar kun je in stille laantjes van die lichtmasten tegenkomen, die aan een rijksweg thuishoren, in plaats van lantaarns waarvan je zegt: die horen hier, dat past hier. Dat is nu maar een klein punt, maar probeer je eens in te denken wat de keus van een goeie lantaarn betekent. Nog eens, ik heb het oude dorp niet nagebootst, maar me wel als opdracht gesteld iets van de grond te krijgen dat net als het oude Rolde een verscheidenheid van 'leuke hoekjes' biedt. Ik hoop hier toch geen duur verhaal over woonmilieu en zo aan vast te knopen?'

een onzer verslaggevers
fraaie Drentse dorp Rolde
uitbreiden, ten gerieve van
eren, ambtenaren en andere
ouwe middenstanders, die in
en een baan hebben en hier
tenten willen opslaan. De
drentse architect Gerrit Her-
(40) is de man die aan de
g komt te staan van wat
s Rolde-Zuid zal heten. De-
week is namelijk bekend ge-
den dat hij de door het ge-
entebestuur uitgeschreven
svraag heeft gewonnen: zijn
werp voor een brok nieuw
de werd door de jury uitge-
en, omdat de kenners waren
etroffen door de wijze waarop
racht is aansluiting met het
de dorp Rolde te vinden en
de zeer moderne wijze
rop aan de ruimte tussen de
ningen vorm is gegeven
laat uit het juryrapport).

es elke ordentelijke gemeete
kelde ook Rolde een stedebo-
dig bureau in voor de verkave-
van het terrein waarop ge-
d moet worden. Rolde, koos.
vaker gebeurt, voor een zoge-
vlekkenplan, dat wil zeggen
op het terrein 'vlekken' overblij-
waarop architecten vrij zijn
eigen inzicht te bouwen (met
ntneming van bepaalde restric-
omtrent de hoogte e.d.). In de
el vliegt dan een makelaar of
legger op die 'vlekken' af, en dan
en er meestal brave standaard-
ossingen uit de bus. Maar Rolde
liet op dit punt de welgebaande
egen, klopte niet bij een makelaar
belegger aan, maar vormde een
missie ruimtelijke ordening, met
'gewone' burgers er in, die de
dschap kreeg: bekijken jullie nu
hoe we die vlekken zo fraai en
doelmatig mogelijk kunnen op-
uen (de omschrijving is van deze
chtgever). En zo kwam het tot
prijzuitschrijving, waarbij de
racht niet was een soort van
kust op te zetten, maar te mik-
op premiewoningen.

ild groen
rijswinnaar Gerrit Herlaar woont
een van de zestien door hem
bouwde huizen aan de Dr. Pi-
tlaan in Rolde. Aan de ene kant
de weg staan bungalowtjes te
vleken tussen voorbeeldige gazons
nette bloembedden, maar aan de
erkant gaan de scheppingen van
itect Herlaar goeddeels schuil
ter groen, dat wild opschiet con-
de gedachten en wensen van
inmiddels via tv en tijdschriften
delijk bekende tekenleraar/tuin-
G. L. le Roy, die het 'terug
de natuur' nadrukkelijk in zijn
ndel heeft geschreven.
Gerrit Herlaar is een aanhanger van
eerste uur van de heer Le Roy
hij zegt: 'We hebben het niet
en over brandnetels, zoals jij
schien denkt, juist via mijn ge-
schieden met Le Roy ben ik bezig
weest met de vraag: hoe ga je
anten vormen? En daar heb ik
or mijn plan gebruik van kunnen
aken'.

geknapt
ze zitten inmiddels te praten in
nette gelegenheid in Borger, om